

MIELIKUVAMAAILMASSA TEORIASSA JA HARJOITUKSIN

Raimo Lind (1998)
Mielikuvaoppiminen,
Juva: WSOY, 206 sivua

Raimo Lindh toivottaa kirjansa loppusanoissa mieli-kuvaoppimisen uuden vuosituhannen tervetulleeksi. Mah-
tipontisten loppusanojen lupaukseen uskoo virtuaalito-
dellisuuden kynnyksellä ken-
tahtoo. Lindhillä on kuitenkin painavaa sanottavaa ja kir-
jaan kannattaa tutustua. Se
saattaa myös innostaa kokeile-
maan siinä olevia ajatuksia ja
harjoituksia.

Kirja alkaa mielen ja
tietoisuuden käsittelyllä. Heti
alusta asti mieli ja tietoisuus

nivotaan fysiologisesti ja bio-
logisesti painottaen aivojen ja
keskushermoston toimintaan.
Kirja alkaa pyrkimyksellä ylit-
tää cartesiolainen dualismi eli
jaottelu objektin ja subjektin
välillä. Tätä ylitystä pyritään
kuitenkin tekemään lähes yk-
sinomaan fysiologian, biolo-
gian ja fysiikan objektiivilla
näkemyksillä.

Lindh ei esittele psyko-
dynamiikkaa eikä sosiaalista
konstruktivismia, vaikka pu-
huukin mielestä. Näin carte-
siolaisen dualismin ylitys jää
pikemminkin lupaukseksi
vailla katetta, kuin todella
toimivaksi käytännöksi. Mieli
on varmasti muutakin kuin
keskushermoston ja aivojen
toiminta. Tilannetta ei auta

se, että niiden toiminta kyt-
kettäisiin monimutkaiseen
teoriaan, kuten kvantti-teori-
aan.

Lindh havainnollistaa
osuvasti kirjaansa harjoituksil-
la, joita lukija voi itse kokeil-
la. Harjoitukset ovat kiinnos-
tava ja antoisa osa kirjaa. Har-
joitukset on kuitenkin kirjan
alkuosassa kytketty fysiologi-
sesti, biologisesti ja fysiikkalli-
sesti painottuneeseen teori-
aan. Niinpä esimerkiksi aalto-
funktioiden katkeamisen tai
muistihologrammin löytämi-
nen kirjassa esitettyjen harjoi-
tusten avulla todentaa pikem-
min maailman sosiaalisesti
konstruoituneen luonteen
kuin ajattelun kvanttiluon-
teen. Nimittäin jos lukija on

ensin lukenut kvanttiteoriaa ja sitten hänelle esitetään harjoituksia sen soveltamisesta omaan kokemusmaailmaan, ollaan jo luotu symboliympäristö, jonka sisällä harjoitus ja siihen liittyvät mielikuvat kulkevat. Lukija on tällöin kirjan tekstuaalisuuden sisällä, eikä ole neutraalissa ympäristössä tarkastelemassa "omia" kokemuksiaan, vaan luomassa sisäistä puhetta ja tulkintaa suhteessa kirjan tekstiin. On todennäköistä, että lukija luulee harjoitusten avulla todentaneensa mielikuvien kvanttiluonteen, mutta onkin todellisuudessa joutunut kirjan sanojen vangiksi.

Cartesiolaisen dualismin mukaisesti kirjassa puhutaan minästä, jolla on asenteita ja luonne. Kirja hahmottaa minän rakentuvan osin geneettisen koodin, osin jopa kehityshistoriallisten kaikuja varaan. Tältä osaltaan kirjan välittämä ihmiskuva on vanhahva ja korostaa liiaksi minän yhtenevää ja kiinteää luonetta. Psykologiassa on jo pitkään puhuttu minän rakenteen sijasta itsestä, joka nähdään pikemmin objektisuhteissa ja sosiaalisissa konteksteissa tuotettuna, kuin kiinteänä rakenteena. Lisäksi sosiaalipsykologia ja kriittinen psykologia ovat viime aikoina osoittaneet ihmisen ajattelun ja puheen vaihtelevuuden ja ristiriitaisuuden eri tilanteissa sekä jopa samoissa tilanteissa. Nämä näkökulmat olisi ollut hyvä tuoda esille kirjassa, sillä ne olisivat mahdollistaneet mielikuvaoppimiselle myönteisen ihmisen jatkuvan muuttumisen tarkastelun.

Kirjan parasta antia on

mielikuvaoppimiseen liittyvä teoria ja harjoitukset. Lindh painottaa rentouden ja turvallisuuden merkitystä oppimiskokemukselle. Tämä painotus on varmasti oikeaan osunut. Hän painottaa myös huippukokemusten ja virtaavan tilan saavuttamisen mahdollistamista rentoutumisen ja turvallisen tilan sekä leikillisyyden ilmapiirin vallitessa.

Voi hyvin uskoa

oppimisen tehostuvan rentoutusharjoituksen jälkeen tehdyissä harjoituksissa, joissa taustalla soi sopiva musiikki. Voi myös uskoa miellyttävien mielikuvien liittämisen oppimistapahtumaan parantavan oppimistulosta. Näitä asioita käsittelevät kirjan osat ovat kiinnostavia ja antoisia.

Antoisa on myös kirjan loppuosa, jossa mielikuvaoppiminen yhdistetään NLP:hen (neurolingvistinen ohjelmointi). Tässä jaksossa Lindh esittelee lyhyesti NLP:tä ja tuo esille mielikuvaoppimisen avulla saatuja tuloksia. Mielikuvaoppimisen ja NLP:n yhdistämisen lyhyys kirjassa selittyy osin sillä, että Lindh on pitkin kirjaa eri yhteyksissä tuonut esille NLP:n periaatteita ja osin sillä, että Lindh on halunnut korostaa nimenomaan mielikuvaoppimista eikä NLP:tä. Päinvastainenkin korostus olisi kirjassa ollut mahdollinen, niin lähelle mielikuvaoppiminen ja NLP toisiinsa nähden kirjan esittelyn perusteella sijoittuvat.

NLP:n nykyistä laajempi esittely olisi osin paikannut kirjassa olevaa aukkoa sosiaalisen konstruktivismin puuttu-

misesta, sillä NLP perustuu yhdeltä keskeiseltä osaltaan sosiaaliseen konstruktivismiin. Nyt kirja jää aivojen "luonnollisen" toiminnan tarkastelemaan mielikuvaoppimisen kannalta. Liian yksipuolinen vetoaminen aivoihin jättää ihmisen mielikuvineen yksin ympärillä olevien objektiensa kanssa. Ihminen on kuitenkin sosiaalinen ja rakentuu ihmiseksi sosiaalisten prosessien kautta. Sosiaalisen kontekstin ja kielikuvien tarkastelu mielikuvien yhteydessä olisi avannut uusia mahdollisuuksia oppimisen tarkastelulle. Oppiminen ei varmasti tapahdu niin, että tietävä henkilö kaataa oikeita mielikuvia oppijan päähän. Oppiminen tapahtunee pikemminkin niin, että oppija vuorovaikutustilanteissa vähitellen imee itseensä oppimisympäristön tarjoamia puheita ja muokkaa oman tietoisuutensa sellaiseksi, että sen sisällä on tuon sosiaalisen verkoston tarjoama tarinasto, ohjeineen, varoituksineen ja ihanteineen. Tämä eri tilanteisiin ja konteksteihin liittyvä monimutkainen sosiaalinen koodisto toimii oppijan niin kuin muidenkin sisäisen ja ulkoisen puheen taustana.

Pauli Juuti